

ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ АРҚЫЛЫ АҒЫЛШЫН ТІЛІН ОҚЫТУДА ЦИФРЛЫҚ БАҚ ҚҰРАЛДАРЫН ӘЗІРЛЕУ

Кенесханова А.А., Байдәулетова А.Е., Әбдіқаппарқызы Т., Қуанышев А

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің 4 курс студенттері

Ақтөбе қ., Қазақстан

Ғылыми жетекші: Байганова А.М., п.ғ.к., доцент

Кіріспе

Білім беру кеңістігінде ағылшын тілін оқыту мазмұны тек грамматикалық құрылымдар мен лексикалық қорды меңгертумен шектелмейді. Оқу үдерісі шынайы тілдік ортаға жақын, мазмұны өзекті, құрылымы икемді ресурстарды қажет етеді. Осы талапқа жауап беретін бағыттардың бірі – цифрлық ортада ұсынылатын медиаресурстарды оқу мақсатына бейімдеп пайдалану. Цифрлық БАҚ құралдары білім алушыны мәтіндік, дыбыстық, бейнелік және аралас форматтағы тілдік материалдармен қамтамасыз етіп, олардың қабылдау, түсіну, талдау және қолдану дағдыларын кешенді түрде дамытуға мүмкіндік береді. Әсіресе ағылшын тілін оқытуда жаңалық мәтіндері, бейнесюжеттер, подкасттар, қысқа ақпараттық хабарламалар, интерактивті медиамәтіндер табиғи тілдік бірліктерді меңгерудің тиімді көзі ретінде танылады.

Ағылшын тілін оқыту үдерісін жаңартуда цифрлық медиаресурстардың рөлі олардың мазмұндық байлығымен ғана емес, оқыту логикасын өзгерту қабілетімен де айқындалады. Дәстүрлі сабақ үлгісінде оқушы көбіне дайын материалды қабылдаушы қызметін атқарса, цифрлық ортада ол ақпаратты іріктейтін, салыстыратын, интерпретациялайтын және соның негізінде тілдік әрекет орындайтын белсенді субъект дәрежесіне көтеріледі. Цифрлық БАҚ осы үдерісте тілдік білімді өмірлік жағдаятпен байланыстыратын аралық буын қызметін атқарады. Нәтижесінде оқу материалының функционалдық сипаты күшейіп, білім алушының коммуникативтік құзыреті, медиасауаттылығы және сыни ойлау қабілеті қатар дамиды.

Білім беру тәжірибесіне жасанды интеллект негізіндегі құралдардың енуі де кездейсоқ құбылыс емес. Қазіргі оқу үдерісінде жедел кері байланыс беру, оқу мазмұнын даралау, тілдік қателерді автоматты анықтау, мәтіндерді деңгейге бейімдеу, дыбыстық материалдарды түрлендіру, тапсырмаларды оқу мақсатына сай икемдеу қажеттілігі артып отыр. Жасанды интеллект технологиялары дәл осы міндеттерді жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Олар цифрлық БАҚ мазмұнын тек тұтыну нысаны ретінде емес, педагогикалық тұрғыдан қайта өңделетін, құрылымдалатын және оқу мақсатына сәйкестендірілетін ресурс ретінде қарастыруға жол ашады. Соның нәтижесінде ағылшын тілін оқытуға арналған медиақұралдарды әзірлеу үдерісі жүйеленіп, оқушының тілдік деңгейіне, жас ерекшелігіне және танымдық сұранысына бейімделген өнім жасауға жағдай туады.

Мақаланың мақсаты – жасанды интеллект технологиялары негізінде ағылшын тілін оқытуға арналған цифрлық БАҚ құралдарын әзірлеудің ғылыми-педагогикалық негіздерін айқындау және олардың оқу үдерісіндегі қызметтік мүмкіндіктерін сипаттау.

Осы мақсатқа жету үшін цифрлық БАҚ құралдарының ағылшын тілін меңгертудегі орны талданады, жасанды интеллектіні білім беру мазмұнымен ұштастырудың практикалық алғышарттары сараланады, сондай-ақ оқу үдерісіне енгізуге болатын медиақұралдарды әзірлеудің құрылымдық бағыттары белгіленеді.

Мақалада қарастырылатын негізгі мәселе – жасанды интеллект технологиялары мен цифрлық медиаресурстардың ықпалдасуы арқылы ағылшын тілін оқытудың мазмұнын жаңарту, оның әдістемелік тиімділігін арттыру және білім алушының белсенді тілдік әрекетін қолдайтын құралдар жүйесін қалыптастыру.

Әдеби шолу

Соңғы бес жылдағы ғылыми жарияланымдар ағылшын тілін оқытудағы цифрлық орта мәселесін үш негізгі арнада қарастырады: біріншісі – жасанды интеллекттің тілдік дағдыларды дамытуға ықпалы; екіншісі – цифрлық ресурстарды сабаққа кіріктірудің педагогикалық шарттары; үшіншісі – оқытуға арналған цифрлық құралдарды ғылыми негізде іріктеу мен жобалау қағидалары. Осы бағыттардың тоғысында ағылшын тілін оқытуға арналған цифрлық БАҚ құралдарын тек ақпарат тасымалдаушы ресурс емес, тілдік әрекетті ұйымдастыратын, мазмұнды даралайтын және кері байланысты жеделдететін әдістемелік тетік ретінде қарастыру үрдісі күшейіп келеді.

Отандық зерттеулер ішінде З.Н. Жұматаева, Ж.М. Мәмбеткәрім және А.М. Досанова жасанды интеллекттің шетел тілі сабақтарында коммуникативтік құзыретті қалыптастырудағы орнын талдайды. Авторлар AI негізіндегі құралдардың сөйлеу, жазу, тыңдалым дағдыларын дамытуға, оқу мазмұнын даралауға, білім алушының дербестігі мен оқу белсенділігін арттыруға ықпал ететінін көрсетеді. Еңбектің құндылығы – онда тек артықшылықтар ғана емес, деректер құпиялығы, алгоритмдік бұрмалану және қолжетімділік теңсіздігі сияқты шектеулер де қатар қарастырылған. Бұл тұжырымдар ағылшын тілін оқытуда AI-ды қолдану мәселесін тек техникалық жаңалық ретінде емес, педагогикалық және этикалық мәселе ретінде бағалауға мүмкіндік береді. [1]

Шетелдік ғылыми кеңістікте А. Edmett, N. Icharoria, H. Crompton және R. Crichton дайындаған British Council есебі AI мен ағылшын тілін оқыту арақатынасын неғұрлым кең шеңберде сипаттайды. Бұл еңбекте AI-дың ағылшын тілін оқытудағы қолданысы жүйелі әдеби шолу, халықаралық мұғалімдер сауалнамасы және сарапшылық пікірлер негізінде жинақталған. Зерттеушілер AI құралдарының сөйлеу тәжірибесін ұйымдастыруға, айтылымды автоматты тану арқылы түзетуге, жазба жұмысқа жедел кері байланыс беруге және оқытуды бейімдеуге мүмкіндік беретінін атап өтеді. Зерттеуде мұғалімнің кәсіби пайымын алмастырмайтын, қайта оны толықтыратын қауіпсіз әрі саналы интеграция қажеттігі баса көрсетіледі. [2]

Цифрлық медиақұралдарды әзірлеу мен бағалау бағытын Paula Janjić пен Kenny R. Coventry еңбегі нақтылай түседі. Зерттеушілер Ұлыбритания мектептеріндегі тіл үйретуге арналған цифрлық ресурстарды талдап, олардың қолданылуы жиі болғанымен, сапасы мен тіл үйрену қағидаттарына сәйкестігі біркелкі емес екенін көрсетеді. Зерттеуде цифрлық тілдік ресурстар арнайы тіл үйрету қосымшалары, жалпы білім беру платформалары және әлеуметтік медиаға сүйенетін құралдар түрінде қарастырылған; YouTube тәрізді платформалардың да тілдік мақсатта кең қолданылатыны көрсетілген. Нәтижесінде «engagement» пен «input» компоненттері күштірек, ал «output» пен «social learning» қырлары әлсіздеу екені анықталған. Осыған байланысты авторлар цифрлық құралды жобалау мен іріктеу үдерісі тіл үйрену теорияларына, оқу контексіне және нақты коммуникативтік міндеттерге сүйенуі тиіс деген қорытынды жасайды. [3].

Негізгі бөлім

Ағылшын тілін оқытудағы цифрлық БАҚ құралдары оқу үдерісіне енгізілетін ақпараттық-мәтіндік, дыбыстық, бейнелік және интерактивті мазмұнның жиынтығы ретінде қарастырылады. Олардың басты ерекшелігі – тілдік бірліктерді жеке дара емес, бірнеше семиотикалық арнаның өзара байланысы арқылы ұсынуында. Осыған байланысты цифрлық БАҚ оқу материалы ретінде тек мәлімет жеткізуші ресурс қызметін атқармайды, ол мағына құрастыруға, контексті тануға, сөйлеу жағдаятын модельдеуге және қабылданған ақпаратты тілдік әрекетке көшіруге жағдай жасайды [4], [6].

Цифрлық БАҚ ұғымының мазмұны мультимодальдылықпен тікелей байланысты. Оқу материалы мәтін, сурет, дыбыс, бейне, қозғалыс, кеңістік және интерактивті элементтердің бірлігінде берілген жағдайда білім алушы тілдік ақпаратты бір ғана арна арқылы емес, бірнеше қабылдау жүйесі арқылы меңгереді. Сондықтан ағылшын тілін оқытуда цифрлық медиақұралдарды қолдану тілдік мазмұнды кеңейтіп қана қоймай, оны ұсыну формасын да өзгертеді. Оқу материалы құрылымдық жағынан икемді, мазмұндық жағынан шынайы, ал дидактикалық тұрғыдан бейімдеуге қолайлы болады [4],

[5]. Ағылшын тілін меңгертуде мәтіндік форматтың қызметі тілдік үлгілерді, сөз қолданысын, грамматикалық құрылымдарды және дискурстық ұйымдасуды тануға негізделеді. Мәтін оқылым дағдысын қалыптастырумен қатар, сөз мағынасын контекст арқылы ажыратуға, негізгі және қосымша ақпаратты саралауға, тілдік бірліктердің функционалдық қолданысын байқауға мүмкіндік береді. Ал аудио формат тыңдалым әрекетінің табиғи негізін құрап, дыбыстық ажырату, интонациялық үлгілерді тану, сөйлеу қарқынын қабылдау және есту арқылы мазмұнды түсіну қабілетін дамытады. Дыбыстық материалдың құндылығы – білім алушыны табиғи айтылымға жақындатуында және тілдің фонетикалық қырын жандандыруында [5], [6].

Бейнеформат ағылшын тілін оқытуда ерекше орын алады, өйткені онда вербалды және бейвербалды ақпарат қатар ұсынылады. Көру және есту арналарын бір уақытта іске қосу арқылы бейнематериал сөйлеу жағдаятын тұтас қабылдауға, қатысым мақсатын дәлірек түсінуге, ым-ишара, бет-әлпет, кеңістік, қарым-қатынас реңкі сияқты қосымша мағына белгілерін аңғаруға жағдай жасайды. Интерактивті медиа форматтарының артықшылығы – олардың білім алушыға әрекет үстінде кері байланыс беруінде, тапсырма ретін өзгертуінде, мазмұнға қайта оралуына мүмкіндік жасауында және оқу қарқынын жеке ерекшелікке бейімдеуінде. Мәтін, аудио, бейне және интерактивті элементтерді бірлікте қолдану тілдік дағдыларды жеке-жеке емес, өзара байланыста дамытуға мүмкіндік береді [4], [6]. Медиакеңістіктің дидактикалық әлеуеті, ең алдымен, білім алушыны шынайы коммуникацияға жақындатуымен бағаланады. Цифрлық БАҚ құралдары арқылы ұсынылатын материалдар күнделікті тілдік қолданысқа, қоғамдық дискурсқа, заманауи ақпарат алмасу формаларына және мәдени контекстке негізделетіндіктен, оқыту мазмұны формальды жаттығу аясынан шығып, мағыналы тілдік әрекетке ұласады. Осы ортада білім алушы тек дайын ақпаратты қабылдамайды, оны талдайды, салыстырады, түсіндіреді, бағалайды және сол негізде өз ойын құрастырады. Бұл үдеріс оқылым, тыңдалым, айтылым және жазылым дағдыларын өзара ықпалдастықта дамытады [4], [5].

Цифрлық медиакеңістік сондай-ақ мультимодалды сауаттылықты қалыптастыруға негіз болады. Қазіргі ағылшын тілі сабағында тілдік мәтінді түсіну жеткіліксіз; білім алушы визуалды белгі, дыбыстық код, экрандық құрылым, қысқа бейнемәтін, әлеуметтік медиа форматы сияқты бірліктердің де мағынасын ажырата білуі керек. Цифрлық БАҚ құралдары оқушының тек тілдік емес, медиалық және сыни талдау қабілетін де жетілдіреді. Ресурстар оқу мотивациясын күшейтіп, эмоционалдық қатысымды арттырып, білім алушының дербес әрекетіне жол ашады [4]–[6].

Unit 3

Unit 3 will teach you how to use your creativity, passion, and drive to help the earth and make it a better place to live.

How this 17-year old created a sensor to detect wildfires early

Ever had an idea to help the planet? What if that idea could turn into something real – something that actually makes a difference? That's exactly what 17-year-old Ryan Honary has done.

1-сурет – Жасанды интеллект тақырыбындағы ағылшын тіліндегі цифрлық медиамәтін үлгісі

Жасанды интеллект негізінде цифрлық БАҚ құралдарын әзірлеу оқу мақсаты, мазмұн, формат, әрекет түрі және бағалау тетігі өзара байланыста қарастырылған жағдайда ғана нәтижелі болады. Осы жұмыста медиақұралды жай электронды ресурс ретінде емес, нақты тілдік дағдыны қалыптастыруға бағытталған құрылымдалған дидактикалық өнім ретінде жобалау қажет. Сондықтан құрастырудың құрылымдық үлгісі кемінде бес құрамдастан тұруы орынды: мақсаттық блок, мазмұндық блок, мультимедиалық ұсыну формасы, білім алушымен өзара әрекеттесу механизмі және нәтижені тексеру жүйесі [7], [9].

Оқу мақсатына сай медиақұралды құрастырудың бастапқы кезеңінде қандай тілдік нәтиже көзделетіні дәл айқындалуы тиіс: мәтінді түсіну ме, тыңдалған ақпаратты талдау ма, ауызша жауап құрастыру ма, әлде жазбаша өнім әзірлеу ме. Осыдан кейін ғана тиісті медиаформат таңдалады. Егер басты нысана оқылым мен лексикалық қорды кеңейту болса, қысқартылған немесе деңгейлендірілген мәтіндік материал тиімді; тыңдалым мен айтылым үшін дыбыстық контент, диалогтік сценарийлер және сөйлесу жаттығулары басым болады; жағдаяттық тілдік әрекет үшін бейнемазмұн, рөлдік көрініс, интерактивті сұхбат немесе цифрлық симуляция қолайлы. Медиақұралды жобалау логикасы «мақсат – мазмұн – форма – әрекет – нәтиже» тізбегімен құрылуға тиіс [7], [8].

Жасанды интеллект негізінде мәтін, тапсырма және медиамазмұн дайындау бірнеше бағытта іске асады. Біріншіден, ол оқу деңгейіне бейімделген мәтіндер құрастыруға,

күрделі материалды ықшамдауға, сөздік сүйемелдеу мен түсіндірме блоктарды жасауға мүмкіндік береді. Екіншіден, бір мазмұн негізінде әртүрлі тапсырма түрлерін әзірлеуге болады: мазмұнды түсіну сұрақтары, сәйкестендіру, талдау, пікір айту, рөлдік жауап, қысқаша мазмұндау, диалог жалғастыру. Үшіншіден, жасанды интеллект қысқа бейнесценарий, подкаст мәтіні, субтитр нұсқасы, сөйлесу симуляциясы сияқты мультимедиалық өнімдердің бастапқы нобайын ұсынуға қабілетті. Төртіншіден, чатботтық формат арқылы ауызша тәжірибе ұйымдастыруға, сөйлеу қорқынышын азайтуға, айтылым дәлдігін және қатысымдық белсенділікті күшейтуге мүмкіндік туады.

Main Vocabulary

- Finalist – a person who reaches the last stage of a competition
- Deploy – to put into use
- Wildfire – a large, uncontrolled fire in nature
- Detection – discovering or noticing something
- System – a group of parts working together
- Authority – an official organization with power
- Detect – to find or discover
- Spread – to move or grow over an area
- Sensor – a device that detects changes (heat, smoke, etc.)
- Spot – to notice or see something
- Early warning – a signal about danger before it happens
- Destruction – great damage or harm

Technology & Science Words

- AI (Artificial Intelligence) – machines that can think or learn
- Infrared – a type of heat energy we cannot see
- Wireless – without using cables or wires
- Network – connected system of devices
- Machine learning – when computers learn from data
- Camera – a device used to take pictures or videos

2-сурет – Жасанды интеллектке қатысты цифрлық оқу материалының лексикалық сүйемелденуі

Бағалау элементтерін әзірлеуде де жасанды интеллект көмекші құрал ретінде қарастырылғаны дұрыс. Ол автоматты тексерілетін тапсырмалар, рубрикалар, дескрипторлар, жедел кері байланыс үлгілері, қате түрлерін жіктеу сызбалары және өзін-өзі бағалау парақтарын жасауға мүмкіндік береді. Бірақ бағалау жүйесінің ғылыми негізділігі оның техникалық жылдамдығымен емес, өлшемдерінің сапасымен анықталады. Осы себепті цифрлық БАҚ құралдарын сабақта қолдану нәтижесін бағалауда кемінде төрт өлшем ескерілуі қажет: сенімділік, валидтілік, әділдік және практикалық қолайлылық. Бұларға қосымша оқу жағдайында білім алушының белсенділігі, кері байланысты қолдану деңгейі, тапсырманы өз бетінше орындау сапасы және нақты тілдік өсім де назарға алынуы тиіс [10].

Now let's do some exercises!

Exercise 1

Listen to the text and decide if it is true (T) or false (F).

1. Ryan created SensoRy AI for fun.
True / False
2. The system helps detect wildfires early.
True / False
3. The sensor can only detect large fires.
True / False
4. The 2018 wildfires destroyed many homes.
True / False
5. Ryan used a school project to build his idea.
True / False
6. The system is expensive and difficult to install.
True / False

Exercise 2

Choose the correct answer (A, B, or C).

1. Where was SensoRy AI deployed?
A) New York
B) Irvine
C) Texas
2. What does the sensor detect?
A) Water
B) Fire
C) Wind
3. What inspired Ryan?
A) A movie
B) A school teacher
C) The 2018 wildfires
4. What was added to improve the system?
A) GPS only
B) Infrared sensors and AI
C) Loud alarms

3-сурет – Цифрлық БАҚ материалы негізінде құрастырылған тыңдалым және түсіну тапсырмалары

Әзірленген құралдардың тиімділігін белгілеу тек қорытынды баға арқылы емес, бірнеше көрсеткіштің жиынтығы арқылы жүзеге асқаны жөн. Практикалық нәтижені бағалауда лексикалық өсім, мәтінді түсіну сапасы, ауызша жауаптың толықтығы, жазбаша өнімнің құрылымдылығы, айтылымның анықтығы, оқу мотивациясы, цифрлық ортамен өзара әрекеттесу белсенділігі және тапсырманы орындауға жұмсалған уақыт сияқты өлшемдер қатар қарастырылады. Зерттеулер жасанды интеллект құралдарының тілдік оқытуға ықпалы оң болғанымен, олардың ең жоғары нәтижесі дәстүрлі оқытуды толық алмастырғанда емес, мұғалім жетекшілігімен ұштастырылған жағдайда байқалатынын көрсетеді. Осыдан шығатын қорытынды – цифрлық БАҚ құралдарын әзірлеуде жасанды интеллект негізгі оқытушы емес, мазмұнды бейімдейтін, байланыс орнататын, тапсырманы түрлендіретін және бағалау үдерісін қолдайтын технологиялық тетік ретінде қолданылуы қажет [8]–[10].

Жасанды интеллект арқылы цифрлық БАҚ құралдарын әзірлеудің тиімді жолы педагогикалық мақсаттан басталып, медиамазмұнды іріктеу, тілдік әрекетті модельдеу, тапсырмаларды бейімдеу, кері байланыс ұйымдастыру және нәтижені көпөлшемді бағалау кезеңдерімен аяқталатын біртұтас жобалау жүйесіне сүйенеді. Жүйе ағылшын тілін оқыту мазмұнын жаңғыртып қана қоймай, білім алушының оқу траекториясын икемдеуге, қатысымдық белсенділігін күшейтуге және сабақтағы медиаресурстарды әдістемелік тұрғыдан негізді пайдалануға мүмкіндік береді [7]–[10].

Қорытынды

Зерттеу нәтижелері ағылшын тілін оқытуда цифрлық БАҚ құралдарын қолдану оқу мазмұнын жаңартудың және тілдік дағдыларды кешенді түрде дамытудың маңызды тетігі

екенін көрсетті. Цифрлық медиаресурстардың білім беру үдерісіндегі мәні олардың ақпарат жеткізу қызметімен ғана шектелмейді. Олар оқу материалының мазмұнын шынайы тілдік қолданысқа жақындатады, білім алушының қабылдау белсенділігін арттырады, мәтіндік, дыбыстық, бейнелік және интерактивті элементтерді бір жүйеде ұсына отырып, оқылым, тыңдалым, айтылым және жазылым әрекеттерінің өзара байланысын күшейтеді. Осы негізде цифрлық орта ағылшын тілін үйретуде тек техникалық алаң емес, дидактикалық жағынан ұйымдастырылған тілдік кеңістік ретінде танылатыны айқындалды.

Жүргізілген талдау жасанды интеллект технологиялары цифрлық БАҚ құралдарын әзірлеу үдерісін мақсатқа бағытталған, икемді және педагогикалық тұрғыдан басқарылатын жүйеге айналдыратынын дәлелдеді. Жасанды интеллект оқу материалының мазмұнын деңгейге бейімдеуге, тапсырмаларды түрлендіруге, медиамәтіндерді құрылымдауға, кері байланысты жедел ұйымдастыруға және бағалау элементтерін нақтылауға мүмкіндік береді. Оның практикалық маңызы дайын ақпаратты автоматты өндіруде емес, оқу мақсатына сай мазмұнды сұрыптау, оқу әрекетін жекелендіру және білім алушының тілдік белсенділігін қолдауда көрінеді. Сондықтан жасанды интеллект арқылы әзірленген цифрлық БАҚ құралдары оқыту сапасын арттыруға, оқу материалының қолжетімділігін күшейтуге және сабақ құрылымын неғұрлым нәтижелі ұйымдастыруға ықпал етеді деген тұжырым жасалады.

Ағылшын тілін оқыту сапасына әсері, ең алдымен, бірнеше бағыттан байқалады. Біріншіден, білім алушының тілдік ортаға ену деңгейі күшейеді, себебі медиақұралдар шынайы коммуникативтік жағдаяттарды үлгілеуге мүмкіндік береді. Екіншіден, оқу материалының даралануы қамтамасыз етіледі, яғни әртүрлі дайындық деңгейіндегі білім алушыларға бейімделген мазмұн беру жеңілдейді. Үшіншіден, тапсырмалардың құрылымы өзгеріп, олар ақпаратты жаттап айтуға емес, талдауға, салыстыруға, түсіндіруге және өз ойын тілдік нормаға сай жеткізуге бағдарланады. Төртіншіден, кері байланыс жедел берілген жағдайда білім алушы өзінің қателерін тезірек байқап, түзетуге мүмкіндік алады. Осылардың барлығы оқытудың сапалық көрсеткіштерін арттырып, ағылшын тілін меңгерту үдерісін мазмұндық және әдістемелік жағынан байытады.

Болашақта бұл бағытты жетілдіру бірнеше маңызды міндетпен байланысты. Ең әуелі, жасанды интеллект негізінде әзірленетін цифрлық БАҚ құралдарының әдістемелік сапасын бағалаудың нақты өлшемдері жүйеленуі қажет. Келесі кезеңде әртүрлі жас деңгейіне, тілдік дайындық сатысына және оқу мақсатына бейімделген медиақұралдардың үлгілерін жасап, оларды білім беру тәжірибесінде сынақтан өткізу маңызды. Одан кейін мұғалімдердің цифрлық-педагогикалық құзыретін күшейту, жасанды интеллект құралдарын орынды пайдалану мәдениетін қалыптастыру, оқу мазмұнының тілдік дәлдігі мен тәрбиелік қауіпсіздігін сақтау мәселелері тұрақты назарда болуы тиіс. Білім беру практикасына енгізу барысында жасанды интеллект мұғалімді алмастыратын жүйе емес, оның кәсіби қызметін қолдайтын, сабақ сапасын жетілдіруге көмектесетін технологиялық ресурс ретінде қарастырылуы қажет.

Қорытындысында, жасанды интеллект пен цифрлық БАҚ құралдарының ықпалдастығы ағылшын тілін оқытудың жаңа мазмұндық моделін қалыптастыруға негіз болады. Бұл модельде технология, медиамазмұн және әдістемелік мақсат бір арнаға тоғысады. Соның нәтижесінде білім алушының тілдік дағдылары ғана емес, ақпаратпен жұмыс істеу қабілеті, медиасауаттылығы, дербес оқу әрекеті мен коммуникативтік икемділігі де қатар дамиды. Осы себепті аталған бағытты ғылыми тұрғыдан тереңдету және оны білім беру кеңістігіне жүйелі енгізу бүгінгі тілдік білім беру жүйесінің өзекті міндеттерінің бірі болып саналады.

Әдебиеттер тізімі

1. Zhumatayeva Z.N., Mametkarim Zh.M., Dosanova A.M. The role of artificial intelligence in the formation of communicative competence in foreign language lessons // Bulletin

- of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. 2024. Vol. 6, No. 412. P. 119–130. DOI: 10.32014/2024.2518-1467.858.
2. Edmett A., Ichaporia N., Crompton H., Crichton R. Artificial intelligence and English language teaching: Preparing for the future. 2nd ed. British Council, 2024. DOI: 10.57884/78EA-3C69.
 3. Janjić P., Coventry K.R. Digital language learning resources: analysis of software features and usage patterns in UK schools // *Frontiers in Education*. 2025. Vol. 10. Article 1532802. DOI: 10.3389/educ.2025.1532802.
 4. Lim F. V., Toh W., Nguyen T. T. H. Multimodality in the English language classroom: A systematic review of literature // *Linguistics and Education*. 2022. Vol. 69. Article 101048. DOI: 10.1016/j.linged.2022.101048.
 5. Rahmanu I. W. E. D., Molnár G. Multimodal immersion in English language learning in higher education: A systematic review // *Heliyon*. 2024. Vol. 10, Issue 19. Article e38357. DOI: 10.1016/j.heliyon.2024.e38357.
 6. Pavithra K., Gandhimathi S. N. S. A systematic review of empirical studies incorporating English movies as pedagogic aids in English language classroom // *Frontiers in Education*. 2024. Vol. 9. Article 1383977. DOI: 10.3389/educ.2024.1383977.
 7. Divekar R. R., Drozdal J., Chabot S., Zhou Y., Su H., Chen Y., Zhu H., Hendler J. A., Braasch J. Foreign Language Acquisition via Artificial Intelligence and Extended Reality: Design and Evaluation // *Computer Assisted Language Learning*. 2022. Vol. 35, No. 9. P. 2332–2360. DOI: 10.1080/09588221.2021.1879162.
 8. Law L. Application of Generative Artificial Intelligence (GenAI) in Language Teaching and Learning: A Scoping Literature Review // *Computers and Education Open*. 2024. Vol. 6. Article 100174. DOI: 10.1016/j.caeo.2024.100174.
 9. Torres P. J., Kahveci Y. E. Effectiveness of Artificial Intelligence (AI) in Language Teaching // *Computers and Education: Artificial Intelligence*. 2025. Vol. 9. Article 100522. DOI: 10.1016/j.caeai.2025.100522.
 10. Chuang P.-L., Yan X. Language Assessment in the Era of Generative Artificial Intelligence: Opportunities, Challenges, and Future Directions // *System*. 2025. Vol. 134. Article 103846. DOI: 10.1016/j.system.2025.103846.